

НАРЪЧНИК
ЗА ОРГАНИЗИРАНЕ НА
ПРИРОДОСЪОБРАЗНО, ЩАДЯЩО
КЛИМАТА СЪБИТИЕ

game on | DON'T LET CLIMATE CHANGE
END THE GAME!

DEAR
DEVELOPMENT EDUCATION
AND AWARENESS RAISING
supporting global change

Защо да организирате събитие, което е природосъобразно и щадящо климата?

Независимо от мащабите си всяко събитие изисква голямо количество вода, енергия и материали, а при провеждането му се събират отпадъци и се отделят парникови газове. Планирането на природосъобразно, щадящо климата събитие Ви позволява да намалите вредното въздействие върху околната среда! За съжаление, няма вълшебно заклинание, с което Вашите фестивал, конференция, спортно или друго събитие да станат напълно безвредни за природата и околната среда. Въпреки това е препоръчително да се стремим към това при всеки удобен случай! Защо?

Проблемът с бързите промени в климата се дължи на човека и се превърна в най-голямото предизвикателство на 21-ви век за всички ни. Парниковите газове в атмосферата (основно въглеродния двуокис, CO₂) пречат на отразяването на слънчевата топлина обратно в космоса; така тя остава около планетата ни и температурите се повишават. Процесът оказва влияние върху природата (засушавания, горски пожари, наличност на сладка вода и др.), изправя обществото пред различни предизвикателства (заплаха за общественото здраве, особено за уязвимите групи), застрашава различни територии и пр.

Ето защо всяко наше действие, съобразено с природата и климата, е значима крачка към овладяването на промените в климата! Това се отнася и за начин, по който планираме и организираме събития: от празнуване на рождения ден с приятели до масови музикални фестивали. По отношение на природата и климата развлекателният сектор заема специално място, тъй като с него са свързани няколко дейности, при които се отделя CO₂: поддръжката на мястото на провеждане; осигуряването на енергия за осветление, звук и други нужди; ангажирането на кетъринг; транспортът; настаняването.

Начините да направите събитието си природосъобразно и щадящо климата се проучват, популяризират и прилагат от доста време. Природозащитни организации, организатори на събития и бизнеси от различни сфери проявяват интерес към темата, а прилаганите практики напоследък се радват на внимание и от страна на медиите. Затова и от екипа на

game on | DON'T LET CLIMATE CHANGE
END THE GAME!

This project is funded
by the European Union

DEAR
DEVELOPMENT EDUCATION
AND AWARENESS RAISING
supporting global change

Защо да организирате събитие, което е природосъобразно и щади климата?

Латвийския фонд за природа изготвихме наръчник за организирането на природосъобразни, щадящи климата събития в рамките на проекта „Game On! Don't Let Climate Change End the Game“ („Играта продължава! Не позволявайте на промените в климата да сложат край на играта!“). Наръчникът се основава на опита и експертните ни познания. Надяваме се, че препоръките в него ще мотивират хората да осмислят всички аспекти на организацията и провеждането на събития, както и да насочат усилията си към това да ги променят към по-добро!

В наръчника се разглеждат основно нуждите и въздействието на фестивалите на открито. Въпреки това много от препоръките ще бъдат от полза и за други типове събития, тъй като засягат предизвикателствата, с които се сблъскват организаторите на концерти, конференции, сватби или спортни събития. Препоръките ни са насочени към самите организатори на събитието, но и към другите участници в него: изпълнителите, кетъринг фирмите, търговците, фирмите за почистване и транспорт, техническия персонал, собствениците на зали и заведения, комуникационните специалисти, спонсорите и общините, в които се провеждат събитията.

Подобренията, свързани с климата, могат да се проявят в различна форма: някои хора ще са по-склонни да намалят количеството отпадъци, други ще помислят за начини да пестят електроенергия. Организаторите на събития може да насочат вниманието си към организирането на природосъобразен транспорт, а тези на събития на открито може не само да не оставят отпадъци в района на събитието, а да се постараят да запознаят посетителите с местната природа. Всеки може да избере една конкретна сфера, или да направи от всичко по малко, като съсредоточи вниманието си върху онова, което е по силите му!!

Организацията на събития е сложен, многостранен процес, в който се разграничават пет основни аспекта, чиито планиране и организиране трябва да вземете под внимание: кетъринг; отпадъци; енергия и вода; транспорт; и място на провеждане. Препоръките са дадени според тези аспекти.

game on | DON'T LET CLIMATE CHANGE
END THE GAME!

This project is funded
by the European Union

DEAR
DEVELOPMENT EDUCATION
AND AWARENESS RAISING
supporting global change

A seagull with grey and white feathers stands in shallow, rippling water. It is holding a piece of colorful plastic trash, possibly a wrapper, in its beak. The background is a soft-focus view of the water's surface.

Отпадъци

По време на събития се отделят различни видове отпадъци. Относителното количество на всеки от тях зависи от типа, продължителността и мястото на провеждане на събитието. Например ако събитието се провежда на няколко сцени, издигането им може да доведе до изхвърлянето на голямо количество отпадъци. Отпадъците са видими, за разлика от отделения CO2 например, който не виждаме. Това е една от причините обичайна първа стъпка, която организаторите предприемат към по-природосъобразно провеждане на събитията си, да бъде намаляването на количествата отпадъци.

Най-лесният начин да се овладее изхвърлянето на отпадъци е да се разгледат причините за тяхната поява. Колкото по-малко материали и предмети има на събитието, толкова по-малко отпадъци ще се изхвърлят!

Внимавайте с подвеждащите решения

На пазара има доста продукти, които претендират за чудодейни свойства, а производителят или дистрибуторът им претендира, че са разградими, биоразградими, екологични и изключително природосъобразни. Подобни обещания по опаковките не винаги гарантират, че продуктът е по-качествен от други подобни. Помолете отговорника за отпадъците на събитието да проучи доколко даден продукт или опаковка се рециклира или се разгражда.

Преценете нуждата от отделните елементи

Някои елементи присъстват по събитията просто защото така е прието открай време, а първоначалното им предназначение е отдавна забравено. Затова при планирането на събитието си помислете добре доколко необходими са отделните елементи.

Използвайте естествени материали

Потърсете естествени материали за табели и знаци. Може да заместите банерите от винил със знаци от шперплат и дъски.

Към момента банерите от винил не се рециклират и са нефтен продукт (както всички пластмаси). Естествените материали се разграждат по-бързо, щом се озоват на сметището. Ако не са обработени с боя, лак или лепило, може да ги изгорите в печката или в огъня.

Назаем и под наем

Вземането назаем или под наем пести пари и производствени ресурси, а и намалява количеството отпадъци, което ще оставите на почистващата фирма след събитието. А по-малко боклук значи по-малко разходи!

Дарете след събитието

Даряването на продукти за по-нататъшна употреба може значително да намали количеството битов отпадък, който се налага да изхвърлите. Освен това помага на хората и организациите, които получават продуктите. Например банерите от винил са от полза за приютите за животни (свържете се с най-близкия приют и обсъдете нуждите им). Банерите се ползват и в по-малките ферми (свържете се с Асоциацията на латвийските фермери). Хартията и картонът могат да намерят приложение за занимания с изкуство (попитайте в околните училища и школи по изкуствата, където може да им се зарадват).

Използвайте втора употреба

Помислете дали да не закупите неща втора употреба за събитието си. По този начин спестявате както средства, така и производствени ресурси. Магазините за стоки втора употреба могат да предложат необходимото Ви за по-малки събития и така да създадете неповторима атмосфера на мястото на събитието.

Създавайте неща за многократна употреба

За сцената използвайте материали, които са лесни за употреба и на други събития – от Вас или от друг в бранша. Например може да не посочвате името или годината на събитието в материалите си (или да ги посочите така, че да се премахват лесно).

Гостите и участниците на събитието Ви знаят къде се намират и коя година е, така че тази информация е ненужна. Ако трябва да посочите спонсорите, направете го така, че логата им да се махат лесно (например с премахващи се стикери). Подобни „неутрални“ материали увеличават шанса те да намерят приложение и на други събития, като по този начин се намаляват разходите, ползват се по-малко ресурси и се изхвърлят по-малко отпадъци.

Подгответе дигитална програма на събитието

Подгответе програмата на събитието в дигитален формат или я напишете на черна/бяла дъска, за да може лесно да нанасяте промени при нужда.

Отпечатаните на хартия програми стават безполезни при първата промяна в графика, което е почти неизбежно при по-големи събития. Освен това ако гостите продължат да ползват хартиената програма, може да се объркат за мястото и часа на изпълнението, от което се интересуват.

Предложете електронни билети

Първо, така се намалява количеството отпадъци. Второ, по-трудно е да загубиш или повредиш билета си, ако е електронен.

Помислете нужни ли са калъфи за баджовете

Пластмасовите калъфи пазят баджовете от повреди, влага и замърсяване. Но на събитие, което продължава само един или няколко дни, особено на закрито, шансовете участникът да се сблъска с мръсотия или влага са нищожни. И ако не очаквате неблагоприятни условия на събитието, калъфи за баджовете не са необходими. Отказвайки се от тях, ще създадете по-малко отпадъци (калъфите не се рециклират в Латвия) и ще спестите средства.

Помолете хората да върнат оборудването

Помолете участниците да върнат оборудването, което може да се използва пак, например калъфи и ленти за баджове. Използвайте подобни материали за бъдещите си събития и споделете тази стратегия с хората.

Чрез нея намалявате количеството отпадъци, разходите си и спестявате една грижа на организаторите: покупката на нови ленти за баджове.

Сувенири/материали по поръчка

Не предлагайте предварително направени сувенири и материали за събитието. В случай че не се продадат, те се превръщат в отпадък.

За събитията си може да се свържете с компании като Printful и Printify, които предлагат фланелки, чаши и други сувенири по поръчка.

Не давайте подаръци на участниците, гостите, партньорите и журналистите!

Хората са дошли на събитието Ви доброволно – искат да спечелят пари, да се насладят на събитието, или да вземат участие по някаква друга причина. Така че няма нужда от награди за присъствието им. Освен това не всеки ще бъде склонен да вземе подаръка със себе си след събитието. Всеки природосъобразен подарък се оказва неприродосъобразен, ако човекът, който го е получил, няма нужда от него.

Ако искате да благодарите на хората за участието, подарете им дигитални снимки от събитието. След това всеки може сам да реши какво да ги прави: да ги запази за себе си, да ги сподели в социалните мрежи или да ги изтрие.

Без сувенири и материали от партньорите

Помолете партньорите и спонсорите да не раздават безплатни материали, защото те са потенциален източник на отпадъци. Може да се представите на гостите посредством споделени преживявания, а не само чрез предмети. Например може да измислите игри, викторини и разговори, които разкриват подробности за Вас или за Вашите партньори.

Заменете вредните начини за обозначаване

Ако е нужно обозначаване на гостите, ползвайте печати или хартиени или памучни гривни. За изработката на синтетични и пластмасови гривни са нужни много ресурси, а и те не се рециклират.

Печатайте на рециклирана хартия

Така спестявате природните ресурси за производството на хартия и намалявате замърсяването и отпадъците.

Не хвърляйте във водата предмети, които се вадят трудно

Не пускайте във водата предмети от типа на венци от изкуствени цветя, пластмасови лодчици и подобни. Те не изчезват, нищо че реката ги отнася и вече не ги виждате – превръщат се в отпадък!

Не пускайте във въздуха предмети, които не можете да приберете

Не пускайте във въздуха балони, конфети, хартиени фенери или други изделия, които са трудни за събиране. Заместете ги със сапунени мехури, светлинни представления, орнаменти от естествени материали (листа, цветя, слама и подобни). Рано или късно балоните падат на земята, така че когато ги пуснете, Вие практически замърсявате.

Балоните могат да изминат стотици километри и да замърсят природните местообитания. Конфетите доставят радост за няколко секунди, но за производството им са нужни ресурси, а те са замърсител; освен това събирането и изхвърлянето им след събитието невинаги е лесно, така че не ги препоръчваме. Изискайте и от участниците в събитието (например музикантите) да не ги използват по време на изпълнението си. Конфетите се събират много трудно в природата, например на трева, мъх и подобни. В никакъв случай не пускайте в небето фенери с хартиен купол и свещ. Те падат на земята и се превръщат в отпадък. В най-лошия случай пък могат да запалят сграда, сухо поле или естествено местообитание. В националния парк „Слитере“ в Латвия са намирали балон, пуснат във Варшава – на 600 км разстояние. През 2019 г. на демонстрация на учители в Рига за високи заплати протестиращите пускат във въздуха балони, което предизвиква недоволството на гражданите. Този пример сочи, че хората ценят все повече отношението на отделните организации към околната среда.

Обсъдете разделно събиране с Вашия извозвач на отпадъци

Обсъдете с извозвача на отпадъци възможността за разделно събиране. Извозвачите не таксуват допълнително за правилно събраните стъкло и леки опаковки (хартия, метал, пластмаса). Но се консултирайте с извозвача си, защото правилата за разделно събиране се различават по общините.

Набележете местата, където ще се създаде годен за рециклиране отпадък

Осигурете условия за разделно събиране на местата, където ще се изхвърлят годни за рециклиране отпадъци. На различните събития се изхвърлят различни отпадъци. Предварителното планиране улеснява разделното събиране. Неколкодневните събития обикновено имат и хранене/кетъринг, така че осигурете условия за изхвърляне на хранителни отпадъци. В зоната за пушене сложете специална кутия за електронните цигари, които се изхвърлят безплатно като малки електронни уреди.

Разкажете за събирането на отпадъци на всички: екип, участници, охранители, гости...

Информирайте гостите, охраната, чистачите, кетъринга, техническите лица. За да е успешно разделното събиране, всички трябва да знаят за него. Важно е да разясните принципите преди самото събитие (особено на екипа), както и по време на събитието (напомняне на хората кое няма място в контейнерите за разделно събиране, например мръсна и мокра хартия).

Организирайте образователни дейности за разделното събиране

Свържете се с НПО и компании за управление на отпадъците – те знаят най-много за разделното събиране в даден район.

Създайте зони за тютюнопушене

Сложете пепелници с капак и кутии за изхвърляне на електронни цигари. Предупреждавайте хората, ако пушат на неправилното място, и ги насочвайте към въпросните зони.

Ако разрешите пушенето навсякъде, фасове ще има не само в пепелниците, а... навсякъде! Цигарените фасове съдържат пластмаса и естественото им разграждане продължава години, а и вредните вещества в тях попадат в природата. Събирането на електронните цигари също е важно – ако не ги събирате разделно, те също ще попаднат в природата или в смесения битов отпадък. Някои устройства подлежат на рециклиране само ако са събрани разделно.

Включете участниците в почистването на района

Предложете бонуси за събирането на отпадъци. Ако събитието Ви е неколкодневно, започнете почистването още преди края му. Някои гости с охота ще се включат, ако им предложите безплатна храна или напитки. Но в никакъв случай не предлагайте сувенири – те само създават повече отпадък.

На фестивала „Hurricane “ в Германия гостите, предали пластмасов отпадък, получават точки за местен магазин за хранителни стоки. Това не само улеснява управлението на отпадъците по време на фестивала, а и насърчава гостите да носят по-малко храна и багаж със себе си. Един плюс са по-леките раници. Друг – възможността да купуват местни стоки, без да харчат твърде много, което е и аргумент в полза на това да не носят твърде много храна със себе си. Кое то пък също е добре, защото ако донесената храна не се изяде, се превръща в отпадък.

Оповестете количеството отпадъци, събрани от гостите

Споделете информация за количеството отпадъци, предадени за рециклиране, както и за това, отишло на сметището. Споделете целите, които си поставяте за следващото си събитие, и благодарете на хората за усилията им да намалят отпадъците.

Така не само си градите образа на отговорен организатор, а и давате възможност на хората да научат какво сте постигнали и какво планирате за в бъдеще.

Предпочетете многократната употреба

Съдовете за многократна употреба са по-здрави, не се размекват, изолират по-добре топлината и се мачкат и чупят по-трудно. С метални лъжици, вилицы и ножове се яде по-лесно, отколкото с пластмасови или дървени. Пластмасовите чашки се чупят, а съдържанието им се разлива. Със съдове и прибори за многократна употреба всичко е по-лесно и по-приятно.

Организатори, ползвали както еднократни, така и многократни изделия по събитията си, отбелязват, че е прекрасно земята да не е осеяна с пластмаса след края на събитието. Ако се опасявате, че не всички ще имат съдове и прибори за многократна употреба, осигурете ги Вие за част от хората, например екипа и важните гости.

На фестивала „Комета“ в Рига заменили част от еднократните изделия със стъклена и керамична посуда. Гостите могат да си вземат чаша за кафе или чиния за обяд от шкафа с дарени и върнати съдове. После измиват съда и го връщат в шкафа. Организаторите споделят, че досега не са имали проблеми: гостите внимават с посудата и не чупят нищо, така че няма опасни парчета стъкло.

Ползвайте депозитна система за чаши

Керамичните, стъклени или твърди пластмасови чаши могат да се използват безброй пъти, а таксата за депозит стимулира гостите да ги връщат. Така по земята не се въргалят използвани чаши. (Разбира се, почистването след събитието все така е отговорност на организаторите). Да не забравяме, че чашите за еднократна употреба са много леки и вятърът лесно може да ги отнесе нанякъде. Така те са извън територията на събитието, но местните хора ще свържат този отпадък с него.

Няколко фестивала в Латвия (например „ЛАМПА“ и „Лаба Даба“) вече използват депозитна система за чаши за многократна употреба. Тези чаши може да се използват с години, за цяла поредица събития.

Подобна система се ползва и на някои коледни базари, например в град Кил, Германия. Там плащате няколко евро за керамична чаша с празнична украса за топлите напитки на базара. Ако искате, може да я запазите – депозитната такса е нейната цена. В противен случай може да я върнете и да си получите депозита. Поднасянето на напитки в подобна чаша не е само природосъобразно: чашата с дръжка от дебел, здрав материал е по-удобна за топли напитки от тънката пластмасова или хартиена чаша, която веднага се сгорещява.

Как работи?

Гостът „купува“ първата си чаша за няколко евро. За всяка следваща напитка продавачът взема използваната чаша и поднася напитката в чиста. Накрая гостът може да върне чашата и да си получи обратно таксата от няколко евро.

Организатори, които ползват депозитната система, споделят колко хубаво е земята да не е осеяна с пластмасови чаши. Да не забравяме още, че пластмасовите чаши за еднократна употреба са леки и вятърът лесно може да ги отнесе. Така организаторът не може да събере всички отпадъци, защото чисти само на мястото на самото събитие.

Накрая съдовете се измиват и се използват на следващото събитие.

Осигурете начин гостите да получават питейна вода в свой собствен съд

По този начин се избягва изхвърлянето на празни пластмасови бутилки. Те обикновено са годни за разделно събиране и рециклиране, но все пак и за тях са нужни ресурси. Затова е най-добре изобщо да няма такъв тип отпадъци, независимо колко лесно се рециклират.

Подканете участниците да си носят свои съдове

Помолете гостите да си донесат кутии и термо чаши за храната и напитките, които ще си купят – така намалявате нуждата от съдове за еднократна употреба. Напомнете и на екипа на кетъринга, че използването на съдове за многократна употреба е препоръчително и трябва да се насърчава. Така ще намалите нуждата от съдове и прибори за еднократна употреба.

Посочвайте отделно цената на съдовете за еднократна употреба

В зоната за хранене посочвайте отделно цената на съдовете за еднократна употреба. Това е изискване в търговската мрежа в Латвия.

Посочването на цената напомня на потребителя, че въпросният съд струва нещо. Това ще подтикне хората да потърсят начин да не плащат, например като си донесат собствени съдове.

За неколкодневни събития призовете към по-малко храна и напитки

Излишните храна и напитки се превръщат в отпадъци. През 2019 г. от фестивала „Лаба Даба“ успяха да намалят битовия си отпадък с 40% в сравнение с предишната година. Най-сериозната стъпка в тази посока беше информирането на обществеността и методичните усилия да убедят хората да носят по-малко храна и напитки на събитието. В предишни издания след събитието по земята се валяла храна, докато сега количеството хранителни отпадъци било много малко. Организаторите се радват не само заради по-малката вреда за природата, а и заради по-ниските разходи за извозване на отпадъците.

Предложете палатка и оборудване под наем

За хора, които нямат палатка или спален чувал, това ще е възможност да прекарат спокойно нощта в къмпинга, без да им се налага да харчат много пари. Възможността да наемеш оборудвана палатка е подходяща и за хората, които не искат да носят палатка и после да я връщат къщи. Гостите просто наемат палатка и преспиват, без да се занимават с прибиране и превоз на палатката.

На фестивала „Позитивус“ се предлага настаняване в палатки. Гостите могат да наемат добре оборудвана палатка съвсем лесно. Може да организирате тази услуга съвместно с компании за наем на палатки и оборудване, които разполагат с всичко необходимо. Така ще си осигурите и допълнителен приход.

Помолете гостите да прибират личните си вещи

Личните вещи, оставени на мястото на събитието, се превръщат в отпадък.

Хранене

Храната, която консумираме, оказва значително влияние върху околната среда. Употребата на земните и водни ресурси е само един от примерите за въздействието, което упражняваме; трябва да вземем под внимание и процесите в съвременната хранителна промишленост и да предприемем мерки, за да упражним възможно най-малко въздействие върху климата и природата. Организацията на храненето предлага добри възможности за намаляване на отпадъците, както и потреблението на ресурси и отделянето на CO₂, свързани с производството на храна.

Въздействието на храната върху околната среда включва и всичко, което се случва с въпросната храна, преди тя да пристигне на самото събитие, включително отглеждането на реколтата, обработката на земята (която може по-рано да е била естествено местообитание), наторяването, обработката с пестициди, както и превоза и опаковането на готовата храна.

Съставете природосъобразно меню

Предложете повече растителни храни за сметка на месните на събитието си. И обяснете причините на екипа и на гостите. Намаляването на месото и млечните продукти е един от удачните начини да намалите изхвърлянето на въглероден двуокис и метан в атмосферата.

Отглеждането и изхранването на животни изисква огромни площи: 77% от селскостопанската земя се използва за това, а едва 18% от калориите и 37% от протеините в храната ни идват от месото и млечните продукти – останалото получаваме от растителната храна. Количеството CO₂, отделено от транспортния сектор (6%), почти същото като количеството парникови газове, отделени при опаковане на продуктите (5%), е нищожно в сравнение с това от хранителната промишленост.

За подробности вижте (на англ.):

<https://ourworldindata.org/agricultural-land-by-global-diets>

<https://ourworldindata.org/food-ghg-emissions>

Избирайте местни и сезонни продукти

Парниците за плодове и зеленчуци ползват много електричество. Затова е по-добре да избираме продукти, които могат да се отглеждат без парник. При превоза на храни се отделя CO₂, така че колкото по-отблизо идват те, толкова по-добре.

През лятото избягвайте портокали и банани, по-добре предложете местни ягоди, горски плодове, грозде и други. През зимата предложете повече кореноплодни и бобови от есента.

Изберете екологично чисти, сертифицирани храни, чието производство не унищожава екосистемите

Екологично чистите храни се произвеждат по естествени методи без химикали от типа на пестициди и изкуствени торове. Здравата почва е задължително условие за земеделието; тя трябва да е в естествена, жива хармония с разнообразието от флора и фауна, а жизнените процеси в почвата се насърчават, за да се увеличи плодородието ѝ. Екологичното земеделие се базира на здрава, чиста почва, която сама се справя с болестите и вредителите.

В конвенционалното земеделие всяка година се използват хиляди тонове изкуствени пестициди; те замърсяват почвата и водите и често се озовават и в храната ни. Химикалите, които убиват вредителите, неизбежно вредят и на дивите животни и на околната среда.

Euro Leaf: сертификат за екологично чиста храна на ЕС

Този сертификат гарантира, че при отглеждането на храната не са били използвани изкуствени торове, пестициди и антибиотици.

Сертификат Rainforest Alliance

Сертификатът покрива земеделски продукти, отглеждани изцяло или частично в тропически климат, например кафе, шоколад, банани, чай. Той не значи, че не са били използвани изкуствени торове и пестициди, а че употребата им е строго контролирана.

Сертификатът гарантира опазването на биоразнообразието, което в този климатичен пояс е силно уязвимо от конвенционалното земеделие.

Удостоверение за справедлива търговия

Удостоверението насочва вниманието към социалната и икономическата справедливост. Стандартите на движението за справедлива търговия изискват от сертифицираните организации да се уверят, че работното им място и веригата за доставки са съобразени със и поддържат следните принципи:

1. Производителят получава справедливо възнаграждение за своя продукт;
2. При производството се съблюдават принципите на демокрацията и социалната равнопоставеност.
3. Икономическият растеж на производителя се поощрява, така че той да продължи да спазва изискванията за природосъобразност в производството си.

FLO Fairtrade е най-разпространената система за сертификация за справедлива търговия в Европа. Тази организация издава удостоверения на различни продукти, чиито съставки се внасят от развиващите се страни. Повечето от предлаганите продукти са храни: кафе, банани, какао, чай, захар, мед, сокове, ориз, подправки, вино. Следват и други продукти и материали със знака на **Fairtrade FLO**: памук, занаятчийски продукти, бижута (златни и сребърни) и цветя.

За подробности вижте:

1. <https://globalecolabelling.net/>
2. <https://ekomarkejums.lv/>
3. <https://www.zalabriviba.lv/ilgtspejigs-paterins/ekomarkejums/>
4. <https://www.varam.gov.lv/lv/informacija-par-eiropas-ekomarkejumu>

Пресметнете колко души ще се хранят на събитието Ви

Така ще може да планирате количеството храна и ще намалите хранителните отпадъци.

Осигурете подробна информация за екипа на кетъринга/отговорниците за храненето

Дайте информация на отговорните за храненето за броя хора, часовете за хранене, доставчиците на храна и особеностите на зоната за хранене. За да се ориентира екипът, трябва да знае какво ще предложат и останалите, както и дали ще има условия гостите на събитието да се хранят седнали. Това е от ключово значение, защото някои храни стават за консумация прав, но за други е важно човек да е седнал. Така менюто им ще бъде успешно.

Ако гостите си носят собствена храна, предложете списъци

Ако собствената храна на събитието е позволена, направете списък с храни, така че гостите да не носят едно и също. Колкото повече храна от един вид има, толкова по-голяма е вероятността тя да остане неизядена и да бъде изхвърлена.

Всеки сам избира размера на порцията си

Шведската маса и таксуването на грамаж намаляват хранителните отпадъци: всеки си сипва толкова, колкото иска, от онова, което харесва най-много.

Важно! Напомнете на гостите да си сипват по-малко, защото после могат да си досипят – особено ако има деца, чийто порции се сипват от родителите.

Също, ако смятате, че естеството на събитието не позволява самообслужване, помислете дали не може да предложите този тип услуга поне за част от участниците. Дори организирането на кетъринга по този начин за всички гости да е твърде сложно, може да предвидите шведска маса за организаторите, изпълнителите или лекторите.

Избягвайте малките опаковки

По-големите съдове за подправки, захар, сметана за кафе са както по-екологични, така и по-евтини. Ето няколко идеи:

- ✓ захар: вместо малките хартиени пакетчета използвайте захарница с дозатор;
- ✓ сол и пипер: вместо малките пакетчета използвайте солница и пиперница;
- ✓ не използвайте малки кутийки мляко за кафето, подсигурете голяма кутия или кана за мляко.

Информирайте гостите за размера на порциите

Обозначете размера на порцията или съда в грамаж. Така клиентите сами могат да решат колко храна им е нужна. (Да поръчам ли и супа с предястието? Или само супа? Ще успея ли да изям и един десерт?) Така намалявате риска човек да си поръча твърде много храна или твърде голяма порция.

Предоставете възможност за безплатна вода в собствена бутилка или чаша

Така ще премахнете пластмасовите бутилки като отпадък.

Насърчете хората да си носят посуда

Помолете гостите да си носят свои бутилки за вода и кутии за храна и предупредете отговорните за храненето/кетъринга да приемат посудата на гостите. Ако те приемат с готовност лични съдове, гостите с охота ще си носят посуда и в бъдеще. Така количеството отпадъци на събитието ще намалее.

Благодарете на всички за отзивчивостта

Благодарете на всички, които са си донесли собствени съдове, избрали са природосъобразни храни и са избрали порции според нуждата си, а не по-големи. Хората, които са взели дейно участие в намаляването на отпадъците, ще се зарадват от думите Ви. Също така по този начин предавате посланието, че се стараете да намалите отпадъците и сте постигнали успех в това.

Не използвайте съдове за еднократна употреба

Изберете депозитна система или шкаф с посуда на самообслужване. Това е осъществимо дори на по-големи събития. Как? Има няколко варианта. Използвайте депозитна система или просто съдове за многократна употреба.

Съдовете за многократна употреба са по-здрави, не се размекват, изолират по-добре топлината и се мачкат и чупят по-трудно. С метални лъжици, вилици и ножове се яде по-лесно, отколкото с пластмасови или дървени. Пластмасовите чашки се чупят, а съдържанието им се разлива. Със съдове и прибори за многократна употреба всичко е по-лесно и по-приятно.

Организатори, ползвали и еднократни, и многократни изделия по събитията си, отбелязват, че е прекрасно земята да не е осеяна с

Няколко фестивала в Латвия вече използват депозитна система за чаши за многократна употреба, които не се изхвърлят след едно питие, а може да се използват с години, за цяла поредица събития.

Как работи?

Гостът „купува“ първата си чаша за няколко евро. За всяка следваща напитка продавачът взема използваната чаша и поднася напитката в чиста. Накрая гостът може да върне чашата и да си получи обратно таксата от няколко евро.

Организатори, които ползват депозитната система, споделят колко хубаво е земята да не е осеяна с пластмасови чаши. Да не забравяме още, че пластмасовите чаши за еднократна употреба са леки и вятърът лесно може да ги отнесе. Така организаторът не може да събере всички отпадъци, защото чисти само на мястото на самото събитие.

Накрая съдовете се измиват и се използват на следващото събитие.

Подобна система се ползва и на някои коледни базари, например в град Кил, Германия. Там плащате няколко евро за керамична чаша с празнична украса за топлите напитки на базара. Ако искате, може да я запазите – депозитната такса е нейната цена.

В противен случай може да я върнете и да си получите депозита. Поднасянето на напитки в подобна чаша не е само природосъобразно: чашата с дръжка от дебел, здрав материал е по-удобна за топли напитки от тънката пластмасова или хартиена чаша, която веднага се сгорещява.

На фестивала „Комета“ в Рига заменили част от еднократните изделия със стъклена и керамична посуда. Гостите могат да си вземат чаша за кафе или чиния за обяд от шкафа с дарени и върнати съдове. После измиват съда и го връщат в шкафа. Организаторите споделят, че досега не са имали проблеми: гостите внимават с посудата и не чупят нищо, така че няма опасни парчета стъкло.

Посочвайте отделно цената на съдовете за еднократна употреба, ако те са неизбежни

Така напомняйте на купувача, че всичко си има цена и тези съдове струват пари. Пластмасовите съдове задължително се продават. (Това правило може да не важи в други страни.)

Раздайте останалата храна на участниците в събитието

За целта подгответе кутии за храна или помолете отговорните за храната да го направят. Това е най-простото решение на проблема с разхищението на храна – за даването на храна на екипа и персонала не са нужни разрешителни и удостоверения. 28% от земеделската земя се ползва за отглеждане на храна, която изобщо не бива консумирана. Това води до ненужно унищожение на биоразнообразие, загуба на вода, замърсяване и изхвърляне на CO₂. Вижте (на англ.):

<https://www.fao.org/news/story/en/item/196402/icode/>

Дарете храната

Дарете останалата храна на благотворителни организации. Проучете правилата за такива дарения. В Латвия за тях отговаря Хранително-ветеринарната служба. Във всяка страна има хора, които не могат да си позволят да си купят храна. По този начин постигате две неща: намалявате хранителните отпадъци и помагате на нуждаещите се.

Компостирайте остатъците

Ако е необходимо, свържете се с извозвач на отпадъци или някоя НПО, за да разберете как се компостира.

При компостирането отпадъците се превръщат в ценен материал за градината и земеделието. Може да го използвате в собствения си двор или да го предоставите на друго лице.

Може да сложите компостери и на мястото на събитието и да включите гостите и участниците в процеса. С компоста може да направите цветна леха. Това е чудесен начин да демонстрирате тази добра практика на следващата година и предлага възможности за образователни дейности (но е препоръчително да наемете специалист по компостиране).

Събирайте разделно хранителните отпадъци

Съберете разделно хранителните отпадъци и ги предайте на извозвача като биоразградими отпадъци.

Те ще отидат в цех за преработка и от тях ще бъде произведен компост или био гориво (в зависимост от типа цех).

Обърнете внимание каква храна остава най-често на масата

Следващия път намалете нейното количество. Ако поднасяте по-малки порции, намалявате разхищението на храна и хранителните отпадъци.

Бъдете нащрек за подвеждащи изделия

Хартиените чашки имат пластмасово покритие, за да не се размекват, щом налеете течност в тях. Подобни чаши не се разграждат напълно – нито в компостера, нито на сметището, нито в природата.

Разградими чаши от био пластмаса

Понякога производителите посочват, че чашите им са от биологичен материал и са разградими. На теория те действително може да се разградят, но трябва да проучите в какви условия – попитайте извозвача на отпадъци дали може да предостави такива условия.

Ако чашите са разградими, събирайте ги разделно. На сметището, сред останалите битови отпадъци, разграждането им няма да е пълноценно. При компостирането се спазват определени условия (време, температура и др.). Ако на чашата пише, че може да се компостира в компостер, изхвърлете я там. Ако пише, че се компостира в промишлен цех, предайте я на извозвача на отпадъци.

Говорете за разхищението на храна

Поднесете на гостите лошата новина колко храна сте изхвърлили. И си поставете за цел да намалите количеството ѝ следващата година. Това ще покаже на хората, че се отнасяте сериозно към проблема и се опитвате да подобрите положението.

Енергия и вода

Енергията и водата са основни ресурси и сериозни фактори по отношение на околната среда.

По време на събития организаторите се нуждаят от енергия за осветление и звук, както и за готвене и съхранение на храната и напитките. Заснемането на събитието, съхранението на записите, обработката и излъчването на материалите също се нуждае от енергия, така че дори гостите да присъстват онлайн, това не означава, че няма потребление на енергия и отделяне на CO₂.

Водата пък е необходима за просъществуването на живота, за социалното и икономическо благосъстояние на хората, за защитата и опазването на екосистемите. С увеличаването на населението на Земята нараства и потреблението на вода. В по-сухите райони на света недостигът на вода се усеща все по-ярко и на много места достъпът на хората до чиста сладка вода е затруднен. Жителите на Латвия не страдат от недостиг на вода, но с начина на потреблението ѝ можем да намалим въздействието на различни екологични фактори.

Ако събитието Ви ще се състои на открито, трябва да осигурите вода на място, за което са нужни труд и енергия. В зависимост от целите, за които е нужна водата, тя трябва да премине обработка – услуга, която се заплаща. За подгряването на вода – както на закрито, така и на открито, – е нужна много енергия, поради което е важно да не разхищаваме водата: тя е ресурс, за чието осигуряване сме изразходвали енергия и средства, а и сме довели до изхвърлянето на нови количества CO₂. Тук стои и етическият въпрос: това, че в момента имаме нещо в изобилие, значи ли, че можем да го разхищаваме?

Не, разбира се. Освен това настоящите промени в климата вещаят по-чести екстремни метеорологични явления. Въпреки че общото количество вода вероятно ще остане задоволително, има сериозна вероятност от периоди на местно засушаване

Внимавайте с подвеждащите решения

Пример за такова е ползването на биодизел за генератора. На теория биодизелът може да има нулев въглероден отпечатък, тъй като растението натрупва CO_2 в тъканите си посредством фотосинтеза. Изгарянето на горивото, произведено от това растение, освобождава същия този въглерод. Тоест ако растението улови 1 единица CO_2 , а после с горивото изгорите 1 единица CO_2 , отпечатъкът Ви е 0.

На практика обаче това е валидно единствено ако полето с растенията се обработва самó, ако семената се сеят сами, ако не се ползват никакви торове и пестициди, ако реколтата се събира сама на полето и като с вълшебна пръчица се превръща в гориво. За всички тези процеси е нужна енергия и се изхвърля CO_2 . Биодизелът е по-добър от конвенционалните горива само когато се произвежда от отпадъчен растителен материал от други процеси, който така или иначе трябва да бъде изхвърлен.

Ако обмисляте употребата на биодизел, разпитайте доставчика или производителя от какво е произведен: от отпадъци или от растения, отглеждани специално за целта. Малко вероятно е използването на биодизел да направи събитието Ви „зелено“.

Изберете възобновяеми източници

Така ще намалите изхвърления CO_2 на събитието. Понастоящем

в Латвия няколко компании предлагат тази услуга. Задачата на организатора на събитието е да прояви интерес и да уведоми собствениците на мястото на провеждане, че наличието на възобновяема енергия е важно за него.

За събития на открито потърсете начин да се включите в мрежата

През 2018 г. средният индикатор за изхвърлен CO_2 за европейските производители на електричество беше 0.31 т. $\text{CO}_2/\text{MВтч}$, докато „ЛатвENERGO“ в Латвия изхвърляше около 0.16 т. $\text{CO}_2/\text{MВтч}$. Разликата се дължи на дяла на хидроелектрическата енергия, както и на относително ефективните комбинирани централи. Изследване от 2012 г. сочи, че един средностатистически дизелов генератор произвежда около 0.8–0.9 $\text{CO}_2/\text{MВтч}$. Разбира се, технологията напредва и става все по-ефикасна, но за електричеството, получено от генератор, все пак се изхвърля повече CO_2 , отколкото за това от електропреносната мрежа. Включването в мрежата е един от начините да намалите количеството изхвърлен CO_2 .

Планирайте употребата на генератори

Когато генераторът не работи на пълния си капацитет, ефикасността му намалява (тоест изгаря повече гориво за по-малко енергия – изхвърля повече CO_2). Подробното планиране на разхода на енергия ще Ви позволи да вземете точния брой генератори и да осигурите пълноценната им работа.

Направете списък с електрическите уреди

Уточнете от какво точно се нуждаят участниците – помолете ги да направят списък с нужните електрически уреди.

Така ще изчислите по-точно нужното количество електроенергия и ще планирате по-ефикасно броя генератори и местоположението им.

Договорете ограничение за разхода на енергия и не го надхвърляйте

Поставете ограничение в разхода на енергия, който не бива да се превишава. Така ще намалите изхвърлянето на CO₂.

Въведете мерки срещу надхвърляне на ограничението

Предупредете участниците, че може да спрете захранването или да ги таксувате допълнително, ако надхвърлят ограничението. Това ще Ви позволи да изчислите с по-голяма точност необходимото количество електроенергия и да планирате по-ефикасно броя генератори и разположението им.

Не използвайте осветление през деня

По този начин ще намалите изхвърляния CO₂, без да ощетявате провеждането на събитието и удобството на участниците.

Прегледайте плана за разход на електричество и обсъдете как ще го осъществите

В дискусиата участниците ще добият представа дали преценката им е правилна, а за организаторите списъкът не само ще позволи да изчислят общото количество нужна електроенергия, а и ще разкрие кога да очакват максимален разход на електричество, както и неговите стойности.

Не пускайте силно музика, когато не е необходимо

На концерт или в дискотеката е ясно, че музиката трябва да е силна, но на кулинарен фестивал или панаир силната музика не само харчи енергия, а дразни участниците и гостите.

Използвайте крушки с диоди, а не с нажежаема жичка

Много организатори на събития вече са преминали на LED осветление, но някои все още държат на остарелите технологии. Инвестицията в ново осветление определено си струва! Първо, LED крушките консумират десетки пъти по-малко електричество от обикновените. Второ, с тях са нужни по-малко ресурси за сцената, тъй като са по-леки и не се нуждаят от тежка носеща конструкция.

В зоните, където няма постоянно присъствие, ползвайте лампи със сензор за движение

Така ще спестите електроенергия и ще намалите въглеродния си отпечатък без отрицателен ефект за протичането на събитието или удобството на публиката.

Предлагайте храни, за които се изисква по-малко топлина

Включете в менюто ястия, за които е нужна възможно най-малко топлина. Така ще спестите електроенергия и ще намалите въглеродния отпечатък на събитието, без да нарушавате протичането му и удобството на публиката.

Ползвайте главно храни, които не се нуждаят от хладилник или фризер

Така ще спестите електроенергия и ще намалите въглеродния отпечатък на събитието, без да нарушавате протичането му и удобството на публиката

Подредете оборудването разумно

На погрешното място уредите може не само да повишат разхода на енергия, а да попречат на работата на другите уреди **(не слагайте хладилниците на слънце, или в близост до печка и др.)**.

Включете се в съществуващата водопроводна мрежа

Това е енергийно най-ефективният и природосъобразен вариант. Дори дебита на местната мрежа да не е достатъчен за всичките Ви нужди, потърсете начин да използвате водата от мрежата поне за част от нуждите на събитието. Например може да осигурите собствена вода за душовете, но водата за кетъринга да дойде от водопроводната мрежа.

Монтирайте икономични накрайници на чешмите и душовете

Т. нар. аератори помагат за пестенето на вода, без да възпрепятстват хигиената и удобството на гостите.

Осигурете регулирано подаване на вода

Чудесен вариант за разумно потребление на водата са бутоните, които автоматично изключват подаването; също така може да въведете включване на струята за определено време с монета или жетон.

Така не само ще спестите вода, а и ще ограничите появата на локви по места като чешмите за миене на фестивали на открито. С подобни системи хората не се задържат твърде дълго и под душа и така не се образуват твърде дълги опашки.

Сложете на умивалниците, тоалетните и душовете табели с молбата да не се разхищава вода

Например може да помолите хората да затварят чешмата, докато си мият зъбите. Така не само ще спестите вода, а и ще ограничите появата на локви по места като чешмите за миене на фестивали на открито.

Ползвайте писоари без вода

Те разчитат на гравитацията и не е нужна вода за почистването им. На писоара посочете, че той не използва вода, за да не обърквате гостите.

Произведете сами електричество за събитието от слънцето или вятъра

Цената на производството на енергия от слънцето или вятъра намалява, докато тази на конвенционалните горива е нестабилна. Възобновяемите източници ще Ви помогнат да намалите разходите си и да ги планирате по-точно. И нещо много важно – преминаването към възобновяеми източници значително намалява въглеродния отпечатък.

Информирайте участниците и гостите за количеството изразходвани енергия и вода

Това ще покаже както на тях, така и на обществото като цяло, че се отнасяте сериозно към пестеливото потребление на ресурсите.

Представете и плановете си за следващото Ви събитие!

Транспорт

Колкото по-малко пътувате, толкова по-добре. Ако се налага, ползвайте обществен транспорт, велосипед, мотопед. Ако пътувате с кола, постарайте се да запълните всички места.

Наземният транспорт е за предпочитане пред въздушния. Ако ще пътувате със самолет, комбинирайте няколко събития за едно пътуване.

Планирайте пазаруването си извън натоварените часове, за да намалите въздействието върху околната среда и задръстванията.

През 2016 г. 26% от общото количество парникови газове, отделени в Латвия, се дължат на транспортния сектор. 91.3% от този дял се дължи на моторните превозни средства.

Осигурете безплатен обществен транспорт

Свържете се с компанията за обществен транспорт и договорете безплатно ползване на услугата за участниците в събитието.

Английският футболен отбор „Брайтън и Хоув Албиън“ осигурява на феновете си безплатен билет за автобусите до стадиона за домакинските си срещи. Така не само се намалява въглеродният отпечатък, а се облекчава и уличното движение, феновете стигат навреме за мача и му се наслаждават пълноценно. Изчезва и нуждата от място за паркиране. Организаторите на събитието вече не трябва да организират и заплащат допълнителни паркоместа. Свободните паркоместа на стадиона могат да донесат допълнителен приход: предлагат се на съседите или на гостите.

За събития с повече посетители осигурете допълнителни курсове или по-големи превозни средства на обществения транспорт

Така ще облекчите трафика. По-малкото задръствания позволяват на хората да стигнат на събитието навреме и да му се насладят пълноценно.

Изгответе нарочен маршрут за обществения транспорт

Ако до мястото на събитието няма редовна транспортна линия, обсъдете с превозвачите възможността за специални автобуси за събитието. Така ще облекчите трафика. По-малкото задръствания позволяват на хората да стигнат на събитието навреме и да му се насладят пълноценно.

Не навсякъде може да се стигне с влак, а автобусите следват определени маршрути. Но всъщност автобусът може да стигне навсякъде, където има път. Фестивален автобус на „Лаба Даба“. Снимка: Ернестс Динка.

Фестивалът „Лаба Даба“ се провежда в Ратниеки, област Видземе, на около 12 километра от Сигулда. До Сигулда може да се стигне с влак от Рига, Валка, Валмиера и Цесис. Това е чудесен начин за придвижване – с висок капацитет и нисък въглероден отпечатък. Повечето гости на фестивала обаче са с тежки раници и 12 километра пеш не са по силите на повечето (въпреки че всяка година има група, която прави 12-километров преход през националния парк „Гауя“ между Сигулда и Ратниеки). Затова всяка година организаторите, в сътрудничество с пътническите превозвачи от Сигулда, предлагат автобус, който превозва гостите от жп гарата на Сигулда до мястото на фестивала. Гостите заплащат невисока цена за билет. Графикът на линията е съобразен с разписанието на пристигащите и заминаващите влакове.

Съобразете програмата на събитието с разписанието на обществения транспорт

Гостите ще използват обществен транспорт само ако автобусът или влакът им дава възможност да посетят желаното събитие. Ако видят, че събитието приключва след последния автобус или влак, ще потърсят други варианти за транспорт.

Не планирайте началото на събитието преди пристигането на първите автобуси и влакове, а края му съобразете така, че гостите да могат да стигнат до гарата, без да бързат. Публикувайте разписанията на обществения транспорт на уеб страницата на събитието и/или в социалните мрежи. Може да сложите разписанието и на самото събитие, например на информационното табло.

Насърчавайте споделеното пътуване

Събирайте такса паркинг според броя пътници, създайте условия за връзка между участниците, за да могат да уговорят споделеното пътуване и др. Колкото повече хора пътуват заедно, толкова по-малко коли ще има на събитието. Колкото по-малко задръствания има, толкова по-вероятно е гостите да пристигнат навреме.

Ето две примерни правила: колкото по-пълна е колата, толкова по-ниска такса за паркинг плаща, или получава място за паркиране по-близо до самото събитие.

Свържете се с таксиметрови компании, мрежи за споделено пътуване и фирми за коли под наем

За транспортната компания Вие сте източник на висок брой потенциални клиенти, в замяна на което те могат да предложат специални условия за групи хора, които искат да използват колите им, за да пристигнат заедно на събитието.

Така ще гарантирате, че във всяка кола пътуват повече хора. Друг положителен ефект е, че въпросните коли си тръгват, а не остават на паркинга на събитието.

Сътрудничество на фестивала „Позитивус“ и компанията „Балтус такси“

Екипът на фестивала „Позитивус“ е работил няколко пъти с компании за таксите и споделено пътуване. Те предлагат превоз от Рига до мястото на фестивала на цена, която е по-висока от тази на билет за обществения транспорт, но по-ниска от цената на пътуването със собствен автомобил плюс таксата за платен паркинг. Клиентът се качва на удобно за него място и пристига до входа на фестивала – ключов момент за хората, които носят повече багаж със себе си, както се случва често с гостите на фестивали.

Няколко компании в Латвия предлагат краткосрочно наемане на коли – вземате колата, отивате до дестинацията си и ако тя е в посочената от доставчика зона,

може да я оставите там, за да я ползва друг в обратна посока.

Тази услуга обикновено се предлага по оживени места, за да може колата не само да стигне до избраната точка, а и да си намери желаещи за връщането обратно. Ако мястото на събитието не е сред одобрените места, свържете се с компанията и се договорете с тях – може те да проявят желание да включат мястото на събитието към списъка с позволени дестинации, ако се убедят, че много хора биха ползвали услугата.

В Латвия компаниите за коли под наем предлагат и електрически коли, които замърсяват значително по-малко и оказват по-малко въздействие върху промените в климата.

Този вариант улеснява достъпа за гости, за които е трудно да дойдат пеша, с велосипед или обществен транспорт, без да натоварва паркинга на събитието.

Благодарете на хората, избрали природосъобразен транспорт

Важно е да благодарите на хората, защото така показвате, че това е важен момент за Вас като организатори и насърчавате хората да помислят за наличните възможности за пътуване и цената му.

Публично предоставени данни

Дайте информация за броя гости, дошли пеша, с обществен транспорт, с велосипед или със собствена кола. Интересно ще бъде да споделите това след събитието, а и е една допълнителна тема за съдържанието на социалния профил на събитието или в медиите. По този начин давате ясна заявка, че следите сериозно прилагането на устойчиви начини за превоз до и от Вашето събитие. Разбира се, няма да можете да съберете данни за начина на превоз на всички гости. Но приложете данните, които сте успели да съберете.

Говорете с хората

Поинтересувайте се от причините някои гости да не са избрали по-природосъобразен начин на придвижване, както и от въпроса какво би променило решението им следващия път.

Получената информация ще Ви помогне да планирате събитието и да разрешите съществуващи затруднения за в бъдеще, като Ви даде конкретни насоки както за естеството на затрудненията, така и за начините на тяхното разрешаване.

Съобразете се със задръстванията

Планирайте доставките и пристигането на участниците така, че да избегнете натоварените часове на трафика; предложете вариант за доставка на оборудването в съгласувани часове. Това е стъпка към намаляването на задръстванията и въглеродния отпечатък.

При монтажа на сцените за фестивала „Лампа“ всеки доставчик пристига в точно определен момент.

Осигурете велосипеди

Ако организационният екип на събитието трябва да обикаля много, осигурете им велосипеди. Това ще позволи бързото разрешаване на затруднения по време на събитието, без да се разхищават ресурси.

Определете брой паркоместа за отделните групи участници

Например за кетъринга, търговците, изпълнителите, охранителите и др. Когато няма място за личната кола на всеки, хората ще потърсят начин да споделят пътуването с други, или ще дойдат с обществен транспорт или велосипед.

Посочете варианти за пътуване до мястото на събитието

Подчертайте, че самолетът не е единственият превоз и хората може да пътуват с ферибот, автобус или влак. Посочете конкретните компании, които поддържат наземните и водните линии, така че да улесните хората в отказа им от въздушен транспорт.

Например разстоянието между Рига и Талин е около 300 км. С автобус пътят от център до център отнема 4 часа и 25 минути, полетът трае 4 часа и 20 минути: самият полет е 50 минути, но освен това са нужни 30 мин. за автобус до летището; добре е да сте по-рано на летището и в комбинация с регистрацията на багажа, проверката на охраната, изчакването на самолета и 30-те минути от летището до центъра, пътуването със самолет отнема доста време.

Информирайте хората за други събития

Кажете на участниците за други събития, които се провеждат около Вашето, за да бъде оправдано да пътуват със самолет и да планират по-дълъг престой. Така полетът им ще е по-пълноценен. Да летиш на дълго разстояние за изпълнение от половин час не е благоразумно.

Музикантите рядко пътуват до друг континент само за един концерт. Обикновено концертите са част от турне: музикантите и екипът им долитат от Америка в Европа, свирят 30 концерта на различни места

и се връщат обратно. В такъв случай не бива да се обвинявате, че участниците са прелетели над океана само за Вашето събитие. Обикновено не е така.

Информирайте организаторите на други събития

Ако искате да поканите бизнесмен, учен, артист или друг изтъкнат човек на събитието си и се налага гостът да вземе полет за случая, говорете с организаторите на подобни събития в района, за да им дадете възможност и те да го поканят. Така въпросният участник ще пристигне за няколко събития и пътуването става далеч по-оправдано от екологична гледна точка.

Насърчавайте избора на икономична пред бизнес класа

В икономична класа се изразходват по-малко ресурси поради по-ограничените услуги на борда и по-пълноценното използване на пространството.

Насърчавайте ползването на директни полети

Директните полети пестят природни ресурси, замърсяват по-малко и пестят време и пари от пазаруването на летищата.

Противодействие на въглеродния отпечатък

Ако авиокомпанията предлага начини за компенсиране на изхвърления CO₂ с билета, използвайте ги: платете таксата и финансирайте проект за улавяне на повече CO₂ или за енергия без влияние върху климата.

Дарете на екологична организация

Дарете и насърчете участниците и гостите също да дарят на организация, която се занимава с промените в климата. Посочете конкретна организация, защото повечето потенциални дарители не биха се заели сами да потърсят надежден получател на дарението си.

Организациите, които работят за политиките за околна среда поддържат баланса с бизнес компаниите. Местните, регионалните и националните политики определят изборите, които правим, както и тяхната стойност. С подкрепата си за екологични организации Вие подкрепяте бъдеще, в което природосъобразността е по-евтина и по-леснодостъпна. За съжаление, днес екологичните организации трудно събират средствата за заплати на хората, които разработват политиките за защита на околната среда, затова и даренията са важни за тях.

Място на провеждане

В основата на всяко събитие стои идея, която искате да осъществите. Обикновено следващата стъпка е да откриете мястото, на което може да се проведе събитието.

В географски смисъл идеалното място за дадено събитие трябва да бъде достъпно пеш, с велосипед или с обществен транспорт за възможно най-голяма част от участниците и гостите. Мястото трябва да бъде леснодостъпно за доставчиците и търговците, участващи в събитието. Идеалното място за събития на закрито е енергийно ефективно, тоест топлината не се освобождава твърде бързо; в него има условия за регулиране на отоплението съобразно конкретните нужди; за осветление се използват лампи със светлинни диоди (LED); оборудването е от клас А на енергийна ефективност и се употребява разумно; сградата разполага с прозорци, които могат да се отворят за проветряване; на място има всекидневен достъп до контейнери за разделно изхвърляне на отпадъци. Препоръчителни са местата, където посетителите плащат поотделно за нещата, които ползват – вода, отопление, електричество, – и за отпадъците, които изхвърлят, а не заплащат за всичко накуп, тъй като перспективата всеки да заплати повече насърчава посетителите и участниците да бъдат по-пестеливи с ресурсите.

В действителност обаче може да се получи така, че дадена сграда е съвременна и енергийно ефективна, но се намира на място, до което няма достъп с обществен транспорт. Или пък мястото, до което има достъп с влак, е старо и се отоплява трудно и скъпо. А ако събитието, което организирате, е в големи мащаби, може да се окаже, че то може да се проведе само на няколко места в страната; тогава всички останали изисквания стават второстепенни просто защото нямате избор.

Място на провеждане

Изберете място на провеждане, лесно достъпно с обществен транспорт

Ако изберете място, до което се стига лесно с обществен транспорт, участниците и гостите Ви ще са далеч по-склонни да се откажат от пътуването с лично превозно средство.

Уредете условия за пренощуване възможно най-близо до мястото на събитието

Така ще бъде по-лесно както за участниците, така и за гостите – няма да им се налага да мислят за транспорт до събитието и няма да повишават въглеродния си отпечатък и да правят задръствания. По този начин и програмата ще се спазва по-точно, защото участниците няма да попадат в задръстване. Когато събитието е конференция, настаняването може да бъде в самия хотел.

Помислете дали е задължително събитието да се проведе в защитена природна територия

Понякога с малка промяна на мястото на провеждане постигате същите цели на събитието, но не нанасяте вреда на дивите растения и животни.

Консултирайте се с общинските еколози или с държавната екологична институция

Независимо дали избраното място е защитено или не, засиленото човешко присъствие може да навреди на природата. **Уверете се, че събитието не вреди на растенията и животните!**

Насочете човешкия поток по съществуващите пътеки

Двама разхождащи се не могат да навредят кой знае колко, но стотици или хиляди хора, бродещи по дюните или в гората могат да съсипят находища на редки растения и да обезпокоят местните животни. Ползването на съществуващите пътеки намалява безпокойството за дивата природа и е по-безопасно и за самите гости.

Маркирайте пътеките с видими знаци (и светлини за нощно време)

Ако не маркирате пътеките, хората просто ще следват тълпата. Ако искате да ги насочите към съществуващите пътеки, посочете ясно къде са те.

Координирайте събитието с компетентните органи и власти

Извадете разрешителни от общинските власти, държавната екологична институция и др. За да установите дали избраното място е защитено и дали провеждането на събитие там подлежи на определени ограничения, се свържете с институцията, отговорна за опазването на природата. В Латвия това е Агенцията за опазване на природата. Намерете службата, отговорна за мястото, което Ви интересува, и уточнете тези подробности. При всички случаи ако организирате събитие в местност под специална защита на закона, трябва да получите одобрение от държавната екологична институция.

Палете огън само на определените за целта места и го гасете изцяло , преди да си тръгнете

Паленето на огънове на необозначени места променя и застрашава природата в околността. Освен това обозначените огнища са избрани така, че да намалят риска от пожар. Дори в огнището да са останали само няколко тлеещи въглена, вятърът може да вдигне искри, да запали тревата и храстите в близост и така да започне пожар.

Следвайте най-новата информация за пожарна безопасност в гората

Ако събитието се провежда на място във или близо до гора и ще се проведе Ако събитието се провежда в период с повишен риск от пожари, се свържете с отговорната институция за горите. Експертите там ще Ви уведомят какви правила трябва да спазвате, за да протече събитието безопасно.

Уверете се, че тоалетните са природосъобразни

Ако един човек отиде по малка нужда в природата, няма да навреди, но ако десетки, стотици или хиляди хора влязат да се къпят в езеро и се облекчат вътре, това може да доведе до значимо замърсяване, да не говорим за отблъскващата миризма. **Използвайте съществуващите тоалетни, наемете и преносими такива!**

Място на провеждане

При преходи проучете как да ходите до тоалетна в природата така, че да не вредите и да не развалите преживяването на другите

Очаква се ако някой прекара целия ден навън в даден момент да му се доходи до тоалетна. Ако проучите предварително как да го направите правилно, няма да имате проблеми.

Предупредете гостите и участниците в събитието да не използват шампоан, сапун, душ гел и друга козметика във водоемите

Попадането на подобни почистващи вещества във водата е забранено. Те застрашават екосистемата, растенията, животните, а и здравето на местните хора.

Ако ще прекарате нощта на палатки, правете го на обозначени за целта места

Свържете се с държавната екологична институция или общинските власти, за да разберете кои са те! Създаването на палатков лагер на погрешното място причинява огромно безпокойство за екосистемата. Пример за това са палатките, разпънати незаконно върху дюните по крайбрежието на Балтийско море.

Този наръчник е изготвен в рамките на проекта *Game On! Don't Let Climate Change End the Game.*

Съдържанието му е създадено от партньорите по проекта и изразява тяхното мнение. Гледищата, изложени в наръчника може да не съвпадат с официалните възгледи на Европейския съюз.

Този наръчник е изготвен и осъвременяван с финансовата подкрепа на Европейския съюз.

game on | DON'T LET CLIMATE CHANGE
END THE GAME!

This project is funded
by the European Union

DEAR

DEVELOPMENT EDUCATION
AND AWARENESS RAISING

supporting global change

game on | DON'T LET CLIMATE CHANGE
END THE GAME!

This project is funded
by the European Union

climategame.eu
ldf@ldf.lv

Този наръчник е изготвен с финансовата подкрепа на Европейския съюз.
Отговорността за съдържанието на наръчника пада изключително върху партньорите по проекта; съдържанието може да не съвпада с
официалните възгледи на Европейския съюз.